



Mot alle splittelsesforsøk (2)

Taler
Nikolai Bucharin

Dato
26 februar 1923

Sted
Oslo

Omstendigheter
Arbeiderpartiets landsmøte, debatt om Moskva-tesene

- 1 Jeg vil si noen ord tilslut, skjønt det er vel egentlig uhensigtsmæssig paa grund
av dette partis særlige demokratiske indretning. Dette parti gaar jo frem paa den
maate, at der først dannes fraktioner som paa forhaand beslutter alt, og naar saa
5 eksekutivens repræsentant kommer med et forslag saa gidder man ikke høre paa
det. Internationalens delegation prøvet at faa istand en forkonferanse med
Tranmæl og Bull. De hadde ikke noget imot en slik konferanse, men de fandt
det hensigtsløst. Det høres litt merkelig ut, at de som er slike tilhængere av det
demokratiske, kan være mot den frie meningsutveksling. Jeg vil dog gjøre
10 enkelte bemerkninger, først til Tranmæl. Vi maatte forstaa at Kristiania-
forslaget var kommet fra en arbeiderorganisation, sier han. Men har noen av
eksekutivkomiteens repræsentanter sagt at forslaget ikke, er kommet fra en
arbeiderorganisatiton? Vi kan si endnu mere. Vi kan si, at bak Kristiania-
forslaget staar halvparten av Det norske arbeiderparti. Vi har ikke motsagt at der
15 anser forslaget for uriktig og mener at den orientering det indebærer vil skade
den norske arbeiderklasse.

- Og saa en bemerkning til Bull. Han paastaar fremdeles at partiet ikke vil ha
nogen indflydelse paa eksekutivens politik eller virksomhet. Men er dette
20 holdbart? Eksekutiven er dog repræsentant for partiet. Internationalen er da en
kjendsgjerning - en sammenslutning av partier.

- Hvordan skal det da kunne undgaaes at de enkelte partier faar indflydelse paa
eksekutivkomiteen? Den er jo ikke et luftig begrep. Naar det norske parti ikke
25 har større indflydelse end det har for øieblikket saa skyldes det, at det norske
parti ikke er et stort parti. Hele det norske parti er ikke engang saa stort som
Moskva-avdelingen alene av det russiske parti. Men naar det norske parti

kommer op paa høide med f.eks. det tyske eller det franske, saa vil dets
30 indflydelse selvfølgelig vokse. Det er en selvfølge at de mindre partier har
forholdsvis mindre indflydelse end de større. Det ungarske parti f.eks. hadde
engang meget stor indflydelse i Internationalen, men i øieblikket efter det
nederlag partiet har lidt er dets indflydelse ikke særlig sterk. Det er klart at det er
situationen inden de enkelte partier som er bestemmende for hvilken
35 indflydelse vi skal ha i Internationalen. Jeg forstaar ikke at Bulls ræsonnement
her falder sammen med logikken. Hans paastand her er en usandhet som han
har stillet op for at kunne gaa løs paa Internationalen! Like usand er paastanden
om organisationsformerne. Det er de faktiske betingelser, hvorunder en klasse
maa føre sin kamp som er bestemmende for under hvilken form klassen skal
40 kjæmpe. Dette gjælder alle klasser. Vi har jo set hvordan f.eks. borgerskapet
stadig skifter sine organisationsformer efter situationen. Det kan godt hände at
Internationalen i en anden periode kan bygge sin organisation paa det bredeste
demokrati. Det rigtige er at man kommer til en rigtig analyse av situationen og
at man ut fra det resultat denne fører til bestemmer hvilken organisationsform
45 man skal ha. Og vi er ikke i tvil om at under den nuværende epoke er det
sentralismen som er den rigtige organisationsform for Internationalen. Det var
en gang at mange, særlig franske syndikalister, trodde at man ved nogen dages
omfattende streik skulde kunne faa kapitalismen til at ramle. Erfaringerne viser
imidlertid at det ikke gaar saa let. Vi kommer i en stadig skarpere klassekamp
50 som ogsaa dere vil komme til at opleve i sin tid. Den opfatning Edvard Bull
hadde for 2 aar siden da han skrev artiklen om Internationalen som
arbeiderklassens generalstab var den rigtige, og denne opfatning er efter vor
mening den rigtige ogsaa idag. Men de som erkjender dette de maa ogsaa forstaa,
at man maa underordne sig generalstabens ordre. Hvordan gaar det med en hær
55 som ikke lyder sin generalstabs ordrer? Det er ogsaaa absolut usandt at paastaa at
der ikke er bestemmelsesret for de enkelte partier inden Internationalen. Hvis
der var en slik absolut centralisme som man gir det utseende av, hvordan maatte
det da gaa? Jo alle beslutninger maatte komme som ukaser fra en central. Men er
det ikke saa, at Internationalen sender alle sine retningslinjer og beslutninger ut
60 til de brede masser og foranlediger at de blir gjenstand for den bredeste
diskussion? Jo, Internationalen har lagt hovedvegten paa at bringe drøftelserne
igang paa det bredest mulige grundlag. Nei, dette er paastande som er stillet op
for at faa anledning til at skrike op mot Internationalen. Denne strategi er
kanske en god metode utad, men den er meget farlig naar den anvendes indad.

65

Med hensyn til forslagene kunde Bucharin ikke i øieblikket erklære at Kristiania-

forslaget straks vilde føre til brudd med Internationalen, men han mente at kunne erklære, at det vil bety en skjærpe1se av striden med Internationalen.

70 Tranmæl erklærte, at han hadde kjærlighet til Den kommunistiske Internationale. Det er imidlertid bare de mest tilbakeliggende lag av bondebefolkningen som elsker sin kone saaledes, at de finder det nødvendig at gi hende pryl hver dag. Dette ligger ikke for proletariatet. Overfladisk kjærlighet har Internationalen ikke bruk for, for med den kan man ikke gjennomføre
75 revolutionen.

Bucharin sluttet sig helt ut til Tranmæls opfordring om at man maatte se til at faa slut paa partistriden, og paa fredelig vei søke, at komme til en samling og en forstaaelse. Selv om halvparten av landsmøtet skulde komme til det resultat at
80 eksekutivkomiteens forslag er uriktig saa maa man ikke fortsætte at danse omkring spørsmålet for eller mot Internationalen.

Saa tilslut nogen oprigtige ord til kamerat Bull. Bull sier, at eksekutivkomiteen har gjort saa mange feil. Hvorfor har ikke Bull gjort eksekutiven opmerksoan
85 paa de feil som han mener at den har begaat. Hvorfor har han valgt den fremgangsmaate gjennom pressen at angripe eksekutivkomiteen istedetfor at benytte anledningen ved gjennom brev eller ved personlig at reise ind og paavirke eksekutivkomiteen. Eksekutivkomiteen har ikke hørt et ord fra Bull om disse ting. Han har optraadt paa en doven maate i denne sak. Hvis han
90 hadde hat brændende kjærlighet til Internationalen saa vilde han ha optraadt paa en ganske anden maate. Hvis en gruppe optraadte mot centralstyret eller partiets andre instanser paa denne maate saa vilde man si, at dette var ikke en kameratslig og solidarisk maate at gaa frem paa.

95 Tilslut erklærte Bucharin at intet menneske kunde benegte at Internationalen ved sin optræden paa landsmøtet hadde bevist at den var beredt til at gjøre alt som staar i menneskelig magt for at undgaa en splittelse i partiet. Den erklæring Internationalens delegation har fremlagt, kan ikke fortolkes som andet end et meget imøtekommende forslag. Selv Edvard Bull har erkjendt dette under en
100 samtale med mig. Landsmøtet har at vælge mellem Falk eller et godt forhold til Internationalen. I eksekutivens navn opfordrer vi alle de som er tilstede her paa landsmøtet, selv onn de maatte komme i minoritet, at undgaa at splitte partiet, men virke for at det kan bevare sin enhetlige karakter. Den mand som virkelig nærer kjærlighet til Internationalen vil, selv om han idag stemmer for Kristiania-
105 forslaget, næste gang komme til at stemme for Internationalens forslag.

Kilde

Det norske arbeiderparti. Protokol over forhandlingene paa det 26. ordinære landsmøte. Kristiania, 1923, s.106-108.

Emner

110 Kommunisme, Landsmøtetale, Partipolitikk, Sosialisme

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/mot-alle-splittelsesforsok-2>

115

120

125

130

135

140